

Implementation of the Safer Social Networking Principles for the EU Rate

*Andra Siibak, University of Tartu, Institute of Journalism and Communication, Estonia
Verónica Donoso, Appointed Research Coordinator by the EC*

Sissejuhatus

Aastal 2002 loodud sotsiaalne võrgustik Rate on Eesti vanim ja populaarseim eesti keelne suhtlusportaal. Kuna keskkond on kättesaadav ainult eesti keelsena, siis on ka enamik selle 290 000 kasutajast (<http://www.rate.ee/ads.php?act=1&lang=2>) eestlased või Eestis elavad vene keelt kõnelevad isikud. Keskkonna peamine eesmärk on pakkuda fotode hindamise teenust, kuid kasutada saab ka täiendavaid lisateenuseid - näiteks on võimalik saada teateid teistele kasutajatele, vestelda foorumites, pidada päevikut lugeda horoskoope, liituda erinevate klubidega, mängida mängu, jpm. Mitmete pakutavate teenuste eest (nt üleslaaditavate piltide kiirema läbivaatamise, jututoas VIP-staatuse saamise ning Sobivusmeetril enda ja mõne vastassoo esindaja sobivuse vaatamiseks) tuleb tasuda SOLides (vaid Rate'i veebilehel käibel olev rahaühik). Keskkonna kasutajaks võivad saada igas vanuses inimesed, vanuse alampiir puudub.

Alljärgnevalt leiate Rate pool allkirjastatud enesedeklaratsiooni analüüsi ja veebikeskkonnas läbi viidud testi tulemustele toetuva raporti. Test viidi läbi detsember, 2010 – jaanuar 2011.

Peamised järeldused

Keskkonna alaealiste kasutajate profiilidel oleva tekstiline informatsioon (va. profiiliomaniku MSNi aadress, mis on kuvatakse automaatselt privaatsena), kuid muuhulgas ka profiilifotod, videod, päeviku sissekanded, on automaatselt nähtavad nii nendel kasutajatel, kes ei ole veebikeskkonna kasutajaks registreerunud kui ka neil, kes pole alaealiste profiiliomaniku sõbralisti liikmed.

Suhtlusvõrgustiku Rate testi tulemustest nähtub, et Rate on rakendanud meetmeid kasutajate turvalisuse tagamiseks, „Saidi Reeglites“ tutvustatakse kasutajatele suhtlusportaali jaoks ebasobiva käitumise ja veebisisu olemust. Üldine ülevaade internetiohutuse temaatikast (suunatud eraldi nii lastele kui vanematele) ja täiendavatele materjalide viitavad lingid on lehelt kergesti leitavad. Mitmed erinevad võimalused on loodud teatamaks ebasobivast veebisisust (fotod, privaat-sõnumid, kommnetaarid, videod); kasutajatel on lihtne loobuda „sõbra kutsetest“ või blokeerida teisi kasutajaid. Kõik profiilifotod (kuni 10 tk) peavad saama moderaatorite heakskiidu.

Sellest hoolimata, on keskkonnas endiselt mitmeid turvaauke. Näiteks, on juurdepääs profiilifotodele ning enamikule tekstilise profiili-infost on kättesaadav kõigile, ilma et see nõuaks saidi kasutajaks olemist; lapseluku võimalus puudub; ainult teatud osa profiilist on võimalik kuvada sättega „varjatud kõigile“ või „nähtav ainult sõbralisti liikmetele“; end konto blokeerimise kohta esitatakse eksitavat infot st. vaatamata sellele, et võimaluse juures „Blokeerin konto“ on kirjutatud, et valiku võib tähistada muuhulgas ka juhul „kui soovid oma kontot teiste eest peita (ei kuvata ka otsingutulemustes)“, tähendab valiku aktiveerimine ka seda, et kogu Rate keskkond blokeerub profiiliomaniku jaoks tervikuna; kasutajal puudub võimalus enda konto automaatselt kustutada, võimalik on ainult konto deaktiveerimine. Moderaatorid reageerivad kiirelt teadetele ebasobivast veebisisust, nt. ebasobivatest fotodest, märgistades ebasobiva sisu teatega märkega „keelatud“, kuid moderaatorid ei kustuta ebasobivat veebisisu automaatselt, mistõttu jääb see endiselt avalikult nähtavaks.

Tulemused põhimõtete kaupa

Põhimõte 1: tõsta kasutajate, lapsevanemate, õpetajate ja hooldajate teadlikkust ohutuslaste juhiste ja nende lubatud kasutuspoliitikate vallas silmapaistval, selgel ja eakohasel viisil.

Peamised leiud enesedeklaratsioonist

Lähtuvalt enesedeklaratsioonist pakub Rate selgeid juhiseid ja konkreetselt lastele, noortele ja nende vanematele suunatud internetiohutuse alast informatsiooni, seal hulgas infot internetiohtudest ja praktilisi näpunäiteid. Enesedeklaratsioonist ei ole märgitud, kas pakutakse eraldi materjale ka õpetajatele ja haridustöötajatele. Viiteid täiendavatest haridusliku sisuga materjalidest puuduvad enesedeklaratsioonist samuti.

Enesedeklaratsioonist nähtub, et keskkonna Kasutusreeglid on lihtsalt ja selgelt sõnastatud ning kättesaadavad iga lehe jalusest. Teenusepakkuja lubab, et Kasutusreeglid sisaldavad lihtsasti sõnastatud informatsiooni selle kohta, mida nähakse saidil ebasobiva käitumisena (nt. „kõrvalistele isikute isikliku informatsiooni avaldamine“) ja sellise käitumise tagajärjena (nt. kontod võidakse sulgeda keskkonna reeglite rikkumise tõttu). Siiski võib enesedeklaratsioonist toodud näidet pidada vastuoluliseks. Arvestades seda, et sotsiaalsete võrgustike kui selliste, keskmis on idee enda isikliku info, ühel või teisel määral, jagamisest teiste isikutega, tuleks pea kõiki tegevusi, mida kaustajad suhtlusportaalis teevad pidada „keskkonna reeglite rikkumiseks“.

Enesedeklaratsioon ei sisalda infot kasutusel olevatest tehnoloogilistest vahenditest/vanemliku kontrolli võimalusest, mis toetaks laste turvalist internetikasutust (nt. filtrid).

Peamised veebilehe uuringust ilmnenuid leiud

Keskkonna alajaotusest Internetiohutus leiavad lapsevanemad ja lapsed infot turvalise internetikasutuse kohta. Info on edastatud tekstilisel kujul, sellele järgnevad mõned teistele veebikeskkondadele suunavad lingid. Pakutav info on kergesti ligipääsetav igalt veebikeskkonna lehelt ning kirjutatud sihtrühmale arusaadavas keeles ilma liig-tehnoloogilise sõnakasutusega. Enesedeklaratsiooni tulemusi kinnitab tõik, et õpetajatele suunatud harivaid materjale lehel ei ole. Laste netitegevuste jälgimise eesmärgil julgustatakse lapsevanemaid Rate'sse endale profiile looma. Probleemide korral soovitakse lapsevanematele kontakteeruda Kasutajatoega või võtta ühendust politseiga. Saidi reeglites informeeritakse kasutajaid sellest, milline veebisisu ja käitumine ei ole suhtlusportaalis lubatud (nt. keelatud on reklaamida postkastide, kommentaaride, foorumipostituste või oma konto kaudu ettevõtteid; alla 18 aastased kasutajad ei tohi üles laadida fotosid, mis eksponeerivad narkootikumide või alkoholi/ (vesipiibu) suitsetamist; keelatud on enda profiilis võõra isiku isikuandmete avaldamine, jne) ning saidi reeglite rikkumisele järgneb karistus (nt. moderaatori hoiatus või märkus, etteatamata konto blokeerimine). Analüüsist nähtub, et saidi kasutusreeglite fookuses on informatsioon fotode sobiva kasutuse kohta, vähem on tähelepanu pööratud üldisele kasutaja-privatsuse ja -turvalisuse temaatikale. Alaealistel kasutajatel (ja kasutajatel laiemalt) võib olla raskusi turvalisuse kohta käiva info leidmisega, kuna sellekohast infot sisaldavate leheosade pealkirjastatus on ebaselge (Andmete töötlemine ja OpenSocial rakenduste kasutustingimused).

Põhimõte 2: teha tööd selle nimel, et teenused oleksid sihtgrupile eakohased

Peamised leiud enesedeklaratsioonist

Enesedeklaratsioon ei viita ühelegi konkreetsele sammule, mida teenusepakkuja oleks ette võtnud, et tuvastada keskkonnast alaealisi kasutajaid või takistada nende keskkonda uuesti registreerumist. Samuti ei ole enesedeklaratsioonist märgitud keskkonna kasutajaks registreerimise vanusepiirangut. Samas ei ole enesedeklaratsioonist lähtuvalt võimalik öelda, kas Rate'i kasutajaks registreerumisel ei ole vanusepiirangut või puudub sellekohane informatsioon lihtsalt enesedeklaratsioonist.

Väga juhuslik on enesedeklaratsioonist toodud info selle kohta, millisel moel tagab teenusepakkuja selle, et alaealised puutuksid võimalikult vähe kokku ebasobiva veebisisuga. Õigupoolest viitab Rate ainult ühele

üldisele olemasolevale võimalusele. Nimelt sellele, et profiilifotod peavad pälvima keskkonna moderaatorite heakskiidu (nt. „täiskasvanutel on keelatud laste fotode postitamine“, fotod, kus on kujutatud narkootikumid või alkohol ei ole saidil lubatud, jne. st. fotod, millel on kujutatud alkoholi või lapsi võivad saada saidil üles riputamise keelu).

Enesedeklaratsioonis ei täpsustata, milliseid teenuseid ei peeta lastele ja noortele sobilikeks (va. alkoholi puudutav veebisisu). Peale üldise internetiturvalisust puudutava info (vt. põhimõtte 1) puuduvad enesedeklaratsioonis viited sellele, kuidas teenusepakkuja soodustab vanemliku kontrolli võtete kasutusele võtmist. Lisaks ei ole enesedeklaratsioonis ühtegi viidet kasutajate või sisu-arendajate käsutuses olevatest võimalustest, mille abil saaks veebisisu vastavalt vajadusele vanusepiirangutega keelustada, hinnata või märgistada.

Peamised veebilehe uuringust ilmnenuid leiud

Vanusepiirangute osas info puudub st. kõik võivad veebikeskkonna kasutajaks registreerida. Näiteks, nagu näitas test, võib keskkonna kasutajaks saada ka 9-aastane laps. Vanusepiirangud on selgelt välja toodud ainult teatavasisuliste fotode üles laadimise kohta. Näiteks on saidi Kasutusreeglites sätestatud, et keelatud on 0-6 aastaste laste pildid ja täiskasvanutel on laste fotode üles laadimine keelatud (sh. profiiliomaniku enda lapsepõlve piltide üles laadimine). Samuti on sätestatud, et keelatud on alaealiste kasutajate fotod, mis eksponeerivad alkoholi/narkootikumide/tubaka/vesipiibu tarbimist ja moderaatoritel on õigus keelduda avaldamast fotosid, kus profiiliomanik näib olevat purjus. Keskkonda lisatud uute fotode läbi vaatamise sooviga kasutajad suunatakse automaatselt enda eakaaslaste poolt lisatud fotode juurde. Samas kinnitasid testi tulemused enesedeklaratsiooni põhjal tehtud analüüsi – teenusepakkuja ei ole loonud täiendavaid võimalusi, mille abil saaks veebisisu vastavalt vajadusele vanusepiirangutega keelustada, hinnata või märgistada. Keskkond ei tutvusta lapselukkude võimalust, kuid lapsevanematele soovitatakse isikliku profiili loomist keskkonda, et laste tegevust selles jälgida.

Saidile registreerudes peavad nii täiskasvanud kuid lapsed ära täitma samasisulise registreerimisvormi; esitatud info kinnitamine e-posti aadressi kaudu on nõutud juhul kui soovitakse enda profiiliinfot muuta. Registreerimisvormis esitatud sünniaega saab muuta ainult tasulist teenust kasutades. Sünnikuupäeva muutmine maksab 3 SOLli. Ka mitmed teised teenused on kättesaadavad ainult tasulistena, nt. fotode üles laadimine, muutmine, töötlemine; fotodele kõige kõrgema hinde panemine; moderaatorite poolt fotode läbi vaatamine esmajärjekorras, jne. Nende teenuste maksumus sõltub maksmise viisist, näiteks kui maksta e-panga kaudu (1 SOL = 0.11 EUR), kui tasuda SMS-iga (1 SOL = 0.19 EUR), telefonikõnega (1 SOL = 0.20 EUR), või kasutades kraapekaarti (1 SOL = 0.14 EUR). Keskkonnas reklaamitavad teenused ja tooted ei ole otseselt alaealistele suunatud ja nad ei ole ka (potentsiaalselt) ebasobivad.

Põhimõtte 3: kasutajate tugevdamine vahendite ja tehnoloogia abil

Peamised leiud enesedeklaratsioonist

Rate enesedeklaratsioon ei sisalda infot sellest, kas alaealiste kasutajate profiilid on “automaatsete privaatsussätetega”¹ nagu defineeritud Turvalise Sotsiaalse Võrgustiku Põhimõtetes². Enesedeklaratsioon ei sisalda infot selle kohta, kuidas teenusepakkuja tagab selle, et alla 18 aastaste kasutajate privaatsed profiilid ei oleks nende teenuste kaudu otsitavad.

Enesedeklaratsioonis mainitakse ainult mõningaid ükskuid funktsioone, mida teenusepakkuja on tehnoloogilises mõistes kasutusele võtnud, et toetada laste ja noorte teenuse kasutamist (eelkõige ebasobiva või mitte-soovitava sisu/käitumisega seonduvalt). Näiteks saavad kasutajad otsustada, milliseid profiiliosi ja kellele nad avalikustada soovivad (nähtavad ainult sõpradele või nähtavad kõigile), nad saavad enda profiililt ära kustutada kommentaare, mida nad ei soovi (samas ei ole midagi mainitud teist tüüpi sisu osas, mida nende

¹ Tagatakse, et kui profiil on märgitud privaateks, ei saa profiili vaadata ega profiiliomanikuga kontakteeruda teised kasutajad peale “sõbralisti kuuluvate kontaktide”.

² http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/sn_principles.pdf

profiilidele postitada saab), nad saavad blokeerida teisi kasutajaid ning lükata tagasi sõbrakutseid ning teavitada teenusepakkujat ebasobivast suhtlusüritustest (samas, midagi ei ole mainitud ebasobiva sisu kohta).

Lisaks üldise vanematele suunatud e-turvalisuse alase info (ja juhiste) välja toomisele (vt Põhimõte 1), ei sisalda enesedeklaratsioon täiendavat teavet lapselukkude kasutusele võtu soodustamise (nt. filtreerimise tarkvara) või täiendavat infot nende olemuse kohta.

Peamised veebilehe uuringust ilmnenu leitud

Alaealiste kasutajate profiilid on kasutajanimede kaudu lihtsalt leitavad nii Rate'i enda otsingusüsteemi kui ka Google otsingumootori kaudu (aga mitte Yahoo! Või MSNi otsingu kaudu). Mitte ühegi otsingumootori kaudu (ei Rate'i- sisene, Google, Yahoo või MSN otsing) pole võimalik leida Rate'i kasutajaid nende ees-ja perekonna nime sisestades. Alaealiste kasutajate täis-profiilid ei ole automaatselt privaatsussätetega kaitstud. Teisisõnu, nii keskkonna mitte-registreerunud kasutajad kui ka need registreerunud kasutajad, kes ei kuulu profiiliomaniku sõbranimekirja, näevad automaatselt profiiliomaniku kõiki profiilifotosid, videoid, päevikut ja ka profiili tekstilist informatsiooni (nt. sünnikuupäeva, elukohta, haridustaset, elukutset, jne) välja arvatud tema e-posti - ning MSNi kasutaja-aadressi. Viimased on automaatselt nähtavad ainult profiiliomaniku sõbranimekirjas olevatele kasutajatele. Kõik profiilifotod (max 10) peavad olema saanud moderaatorite heakskiidu; ainult fotoalbumites olevad fotod ei vaja avaldamiseks moderaatorite luba.

Täiskasvanud saavad saata alaealistele kasutajatele sõbrakutseid isegi juhul kui nad ei kuulu alaealise kasutaja sõprade nimistusse. Alaealised kasutajad saavad sõbrakutseid kergesti tagasi lükata. Kõik keskkonna registreeritud kasutajad saavad alaealiste kasutajate profiilifotosid kommenteerida, kuid seda võimalust ei oma keskkonda mitte-registreerunud isikud.

Kõik kasutajad saavad kergesti ära kustutada kommentaare, isiklikke sõnumeid ja iseloomustusi, mis neile ei meeldi. Sellise veebisisu kustutamine on tasuta. Ka sõbranimekirjast kontakti kustutamine on lihtne, kuigi isegi kui ära blokeeritud kasutaja nimi ei avaldu enam blokeeringu algatanud profiiliomaniku sõbranimekirjas, ei ilmne mingeid muudatusi blokeeritud sõbra sõbranimekirjas. Kasutajad saavad kerge vaevaga blokeerida neid kasutajaid, kellele ei soovita oma profiilile juurdepääsu tagada. Vaatamata sellele, et blokeerimine näib esialgu tõhus, nähtub peale blokeeringu tegemist, et Rate'i süsteem informeerib blokeeritud kasutajat võimalusest vaatamata blokeeringule siiski blokeeringu algatanud kasutaja profiilil-infot näha ja seda mahus, mis on kättesaadav igale profiiliomaniku sõbranimekirja mitte-kuuluvale kasutajale, s.t. blokeeritud kasutajale on endiselt tagatud juurdepääs pea kogu isiklikule infole, mis profiilil esindatud va. kontaktandmed (vt. Põhimõte 3).

Kasutajad saavad blokeerida ka iseenda profiile, kuid, selles tähenduses tähendab blokeerimine hoopis enda profiili deaktiveerimist (blokeerimine rakendub kaks kuud peale viimast keskkonda sisse logimist). Seega on süsteemihaldaja poolt esitatud info eksitav, sest olgugi et vastab tõele fakt, et peale enda profiili blokeerimist ei ole profiil enam keskkonna siseses otsingus leitav ja seega ka teistele kasutajatele kättesaadav, tähendab profiili blokeerimine koheselt ka profiiliomaniku enda jaoks kogu Rate keskkonna kasutuse deaktiveerimist.

Põhimõte 4: pakkuda hõlpsasti kasutatavaid protseduure, millega saab kasutustingimusi rikkuvast käitumisest või sisust teada anda

Peamised leiud enesedeklaratsioonist

Enesedeklaratsioonis viidatakse kahele erinevale mehhanismile, mille kaudu on võimalik teada anda ebasobivast veebisist, suhtlusest ja käitumisest – rikkumisest võib teatada, kasutades „Anna rikkumisest teada“ nuppu (nt. ebasobivate fotode puhul); saidi kasutusreeglite rikkumisest teatamiseks võib saata ka süsteemihaldurile e-kirja. Süsteemihaldurile saidi kasutusreeglite rikkumisest teatamine ei tundu siiski kasutajate mõttes kõige otstarbekam ja loogilisem võimalus rikkumistest teada andmiseks, kuna süsteemihaldurite tööd seostatakse tavaliselt eelkõige tehniliste probleemide lahendamise ja mitte kasutustingimuste rikkumistega tegelemisega.

Enesedeklaratsioon ei sisalda informatsiooni sellest, kuidas rikkumise teavituse kättesaamist kinnitatakse ega sellest, kas kasutajaid teavitatakse sellest, kuidas nende rikkumisteadetega tavaliselt tegeletakse. Enesedeklaratsioonist ei selgu, kas rikkumisest teatamise võimalused on *kergesti leitavad, kergesti mõistetavad, eakohased ning igal ajal kätte saadavad*.

Peamised veebilehe uuringust ilmnunud leiud

Rate pakub mitmeid kasutajasõbralikke ning igal ajal kätte saadavaid võimalusi ebasobivast veebisisust või käitumisest teatamiseks. "Teata ebasobivast ..." link, mida ebasobivast veebisisust ja käitumisest teavitamiseks kasutada võib, on kergesti leitav iga keskkonnas oleva kommentaari, klubi, foto, postituse, video või privaatsõnumi alt. Probleemide korral saavad kasutajad pöörduda Kasutajatoe poole, mitte süsteemihalduri poole nagu enesedeklaratsioonis märgitud. Saidi Kasutamissoodused sisaldab informatsiooni sellest, kuidas koostada efektiivne rikkumisest teada andmise sõnum ja kuidas rikkumisteadetega tavaliselt tegeletakse (nt. rikkumisteate esitanud kasutajat teavitatakse privaatsõnumiga kui Klienditeenindus on rikkumisteatele vastuse koostanud). Kasutajad saavad pöörduda ka saidi moderaatorite poole foorumis, postitades oma küsimused teema "Rate.ee arutelu" alla. Foorumisse pääseb igalt profiililehelt, valides ülevalt rippmenüüst "Veel" ja sealsest valikust Foorum. Siiski ei informeerita kasutajaid nendest erinevatest võimalustest Saidi Kasutusreeglites.

Testi tingimustes simuleeriti küberkiusamise juhtum, mille käigus saadeti saidi alaealisele kasutajale ebaseaduslikke kommentaare ja fotosid. Testi juurde kuulus ka 15. detsembril saadetud kiusamisest teatava kirja saatmine Kasutajatoele. Teavitust kirja saamise kohta ja vastust kirjale ei saadetud. 16. Detsembri pärastlõunal kasutati linki "Teata ebasobivast fotost" ja informeeriti moderaatoreid üldnimetatud kiusamisjuhtumist. "Teata ebasobivast fotost" kasutamine oli väga mugav ja lihtne ning moderaatorite vastus saabus umbkaudu 2.5 tunni möödudes. Olgugi et moderaatoritelt saadi automaatse sõnumiga saadetud positiivne vastus, mis kinnitas, et profiiliomaniku märgistavad fotod olid "saidil keelatud", ei kustutatud nimetatud fotosid süsteemist täielikult vaid ainult deaktiveeriti. Teisisõnu, mõlemad "kiusamise testis" kasutatud fotod olid endiselt saidil avalikult kättesaadavad nii kiusaja enda profiilil (originaalsuuruses foto) kui ka kiusatu profiilil (väiksemate ikoonidena). Seega jäid nähtavaks ka kõik kiuslikud kommentaarid fotode all. Testi lõppemise ajaks olid fotod endiselt saidil üleval ja "kiusajatega" ei tehtud midagi.

Põhimõte 5: vastata ebaseaduslikust sisust või käitumisest informeerivatele teadetele

Peamised leiud enesedeklaratsioonist

Enesedeklaratsioon ei sisalda spetsiifilist informatsiooni selle kohta kas Rate on kohaldanud tõhusaid protsesse, et kiiresti üle vaadata ja eemaldada solvavat sisu pärast väidetavast ebaseaduslikust sisust või käitumisest informeerivate teate saamist. Pole mainitud, milliseid mehhanisme kasutatakse, et otsustada millist (solvavat) sisu üle vaadata ja lõpuks leheküljelt eemaldada, kuid enesedeklaratsioonist nähtub, et Rate vastab kaebustele igapäevaselt ja "genereeritakse regulaarseid ja sagedasi aruandeid märgistades võimalikke teenuse tingimuste rikkumisi". Samuti mainib enesedeklaratsioon, et Rate teeb koostööd "õiguskaitsebürooga juhul kui kaebus esitatakse politseisse. Võimaliku kurjategija ennetav jälitamine teenuse pakkuja poolt on vastuolus riigi seadustega."

Eetiliste põhjuste tõttu Põhimõtet 5 leheküljel ei testitud.

Põhimõte 6: kutsuda kasutajaid isikuandmete ja privaatsuse osas üles ettevaatlikkusele ning seda ka ise soodustada

Peamised leiud enesedeklaratsioonist

Rate'i enesedeklaratsioonis ei täpsustata selgelt, milliseid privaatsusseadeid kasutajatele pakutakse. Öeldakse küll, et privaatsusseaded on „selgelt esile toodud kasutaja profiili-lehel“ ja et „kasutajatelt küsitakse enne esitamist kinnitusi“. Siiski on see informatsioon väga ebamäärane ja sellest ei ole võimalik välja lugeda, millised konkreetsed privaatsusseadete võimalused on selle suhtlusõrgustiku (alaealistel) kasutajatel.

Enesedeklaratsioonis ei täpsustata, kas privaatsusseadete võimalused/staatused on igal ajal nähtaval/kätte saadavad. Samuti ei märgita, kas teenusepakkuja kannab automaatselt info, mida kasutajad (registreerimise käigus) andnud olid nende profiilile, või teavitatakse sellisel juhul enne kasutajaid. Siiski mainitakse enesedeklaratsioonis, et kasutajad saavad kontrollida seda, „millised profiiliosad on nähtavad ainult nende sõpradele ja millised on nähtavad kõigile“ (vt. Põhimõte 3).

Selleks, et pakkuda kasutajatele toetavat informatsiooni, mis aitaks neil teha teadlikke otsuseid veebi üles riputatava sisu osas, lubab Rate, et kogu saidil võib näha „kontekstipõhiseid hoiatusi“ . Samas ei täpsustata enesedeklaratsioonis, millist sisu need „ kontekstipõhised hoiatused“ endas kannavad ega seda, millal neid kuvatakse (igasuguse kasutajate poolt loodud loominguise veebis juures? Alati kui kasutaja foto üles laeb?, jne.).

Peamised veebilehe uuringust ilmnenu leitud

Ainult mõningaid profiilivälju (e-posti aadress, telefoninumber, MSN kasutaja, perekonnanimi, sünniaeg, foto album, lisainfo sõpradele) saavad kasutajad, kaasa arvatud alaealised kasutajad, kõigile varjatuks muuta. Kõik ülejäänud profiilil olev info on kättesaadav kõigile, kaasa arvatud neile, kes pole Rate keskkonna registreeritud kasutajad, ning neid pole võimalik privaatseks seada, kuna privaatsusseaded nende profiiliosade puhul puuduvad. Kasutajate e-posti ning MSNi aadressid on automaatselt privaatseid, st. see info on kättesaadav ainult kasutaja sõbralisti liikmetele. Profiili loomisel ilmub väike märg peaaegu privaatsusseadete kohta “e-posti ja MSN Messengeri aadressid on nähtavad ainult sõbralisti liikmetele”. Hiljem on kasutajatele võimalik privaatsusseadeid vastavalt oma soovidele muuta, st. juhul kui nad soovivad oma e-posti aadressi ja MSN messenegeri aadressi kõigile kasutajatele nähtavaks muuta, või kõigi kasutajate eest varjata.

Kasutajad saavad endale luua ka privaatse rate.ee postkasti, nii et ainult nende sõbralisti liikmed ning need kasutajad, kes on andnud neile fotode eest maksimumpunkte, saavad neile sõnumeid saata. Vastupidiselt enesedeklaratsioonis öeldud väitele, et privaatsusseaded on “prominentselt kasutaja profiilil esile toodud”, ilmuvad privaatsusseaded tegelikult peamiselt siis kui kasutaja soovib oma profiili redigeerida ning pole seetõttu nii kergesti leitavad.

Põhimõte 7: hinnata ebaseadusliku või keelatud sisu/käitumise uurimise viise

Peamised leitud enesedeklaratsioonist

Enesedeklaratsioonist ei selgu, kuidas teenuse pakkuja hindab oma teenuse tõhusust võimalike ohtude identifitseerimisel. Lisaks puudub enesedeklaratsioonis informatsioon Rate'i poolt rakendatud mehhanismidest leidmaks sobivaimaid protseduure, et läbi vaadata ebaseaduslikust või sobimatust sisust või käitumisest laekuvad teateid. Ometi, mainitakse enesedeklaratsioonis, et “genereeritakse regulaarseid ja sagedasi aruandeid märgistades võimalikke teenuse tingimuste rikkumisi”.

Rääkides meetmetest, mida Rate on kasutusele võtnud, vähendamaks selliste kandidaatide värbamise riski, kes ei pruugi olla sobilikud tööks, mis eeldab reaalselt kontakti laste ja noortega, väidetakse enesedeklaratsioonis, et Rate'i moderaatorid ja “super moderaatorid” ei ole mitte ainult hoolikalt valitud, vaid ka “sobimatud moderaatorid vahetatakse välja”.

Enesedeklaratsioonist siiski ei selgu, kes need moderaatorid on, kas neil on otsene, reaalne kontakt alaealistega või mida nende jälgimise ülesanded kaasa toovad (näiteks sisu ülevaatus, kasutajate päringutele vastamine, jne.) Ometi väidab Rate, et nad “mängivad suurt rolli kindlustamiseks kogukonna reeglitest kinni pidamine”. Kuidas see saavutatakse, pole enesedeklaratsioonis mainitud.

Põhimõtet 7 ei rakendatud leheküljel.

Tulemuste ja järelduste kokkuvõte

Enesedeklaratsiooni analüüsist nähtub, et Rate on enda keskkonnas üsna rahuldavalt rakendanud Põhimõtteid 1 ja 4, ning mitte-rahuldavalt rakendanud põhimõtteid 2, 3 ja 6. Veebikeskkonnas läbi viidud test tõi esile mitmeid probleemseid kohti, näiteks:

- Kasutajatel ei ole võimalik tasuta muuta algselt registreerimisvormi täitmisel sisestatud sünniaega
- Alaealiste kasutajate profiilid on kasutajanimede järgi kenasti leitavad nii Rate'i-sisese otsingusüsteemi kui ka Google otsingusüsteemi kaudu (aga mitte Yahoo! Või MSN otsingusüsteemi kaudu)
- Nii isikutele, kes ei ole registreerunud suhtlusvõrgustiku kasutajad, kui ka profiiliomaniku sõbralisti mitte kuuluvatele kasutajatele on automaatselt nähtavad alaealise kasutaja profiilil olevad fotod, videod, päevik ja tekstiline profiili-info (nt. sünniaeg, elukoht, haridustase, elukutse, jne), välja arvatud profiiliomaniku e-posti ja MSN messengeri aadress.
- Täiskasvanud kasutajad saavad alaealistele kasutajatele sõbrakutseid saata, kuid nendest kutsetest võib lihtsalt keelduda.
- Kuigi kasutajate blokeerimine näib alguses efektiivne, saab blokeeritud kasutaja automaat-teate, mis annab teada, et blokeeritud on suhtlusvõrgustikust välja logimise teel endiselt võimalik blokeeringu kehtestanud kasutaja kontot näha.

Põhimõtete ja enesedeklaratsiooni vastavuse hinnang

Põhimõte	Rahuldav	Üsna rahuldav	Mitte-rahuldav
1	x		
2			x
3		x	
4			x
5			x
6			x
7		x	

Enesedeklaratsioonis sätestatu kohaldamine suhtlusvõrgustikus

Põhimõte	Rahuldav	Üsna rahuldav	Mitte-rahuldav
1		x	
2			x
3			x
4		x	
6			x